

Mijn weekblad

Redacteur Ton Oosterhuis

De eerste week van mei is gewijd aan herdenken van oorlogsleed en het vieren van de vrijheid. Ik doe dat deze week in de vorm van een paar poëtische fragmenten.

Het was vooral de meimaand van het jaar 1940 die mij tot het schrijven van lange gedichten inspireerde.

Ik denk, en voel weer hoe het was:
lui lig ik in het lange gras,
de zon is vriendelijk aan mijn ogen,
de geuren van de lente omhelzen
mijn lichaam en nauwelijks bewogen
ritselen de wilgen en elzen,
gespiegeld in een platte sloot.
Zo zal dat voorjaar altijd blijven:
een bloem op het kleed van de dood,
en ik kan er niet over schrijven
zonder die huivering te voelen
die mij midden in mei beving
en die altijd zal blijven woelen
in weggeduwde herinnering.
't Is als een tekening in pastel
waarop een moddervinger vegen
heeft neergezet, teken van hel
op hemelsblauw. Zo scheurden lege
luchten fel open door het geschut
en rukte 't geraas aan het lover
van bossen bijna ingedut.
Het kwam, en ging, maar ging niet over
en liet mijn dromen koud, berooid.
De mei kreeg zo een nieuw geluid

daarvan herstelde zij zich nooit:
boven de bloemen klonk gefluit
van schrille scherp zwiepende kogels,
gekraak van takken en daarboven
drommen donker brommende vogels
waar je nauwelijks in kon geloven.

Er zijn er zoveel toen gesneuveld
op de Grebbeberg, aan de Maas.
En later daalde over stad en heuvels
de mist van de angst als een waas
dat de kleuren tot grijs vervuilde.
Sommigen zijn gevluucht in 't sterven,
de meeste stonden maar en huilden.
Een stad in puin, een droom in scherven.
Hoe kan ik zeggen wat ik dacht?
Ik weet niet of ik dacht. Het bonzen
van harten als de jagers gonzen
met plotse plofjes in de nacht
heeft weinig met denken van doen;
en elk jaar als de rupsen kruipen
over het tedere bladgroen
kan de angst mij opnieuw besluipen.

Dit is het lied van Rotterdam.
Nog was het mei, nog scheen de zon
toen ik in naakte straten kwam
uit het gerafelde station.
Ik schuifelde door stof. Het vuur
maar ook het leven was geblust.
De stad lag in het middaguur
terneer in dodelijke rust.
Ik ben er niet geweest die dag.
Ik moest vernemen van getuigen.
hoe hier ontstaan was wat ik zag.
Een vat vol dromen viel in duigen:
de storm trekt net als toen voorbij,
zo dachten wij in lichte straten
maar in een stad vol averij
hoorde ik hun stamelend praten.
Maar toch, hoe verschrikkelijk lijken
de dagen soms die achteraf
alleen maar de opening blijken
te zijn van jaren helse straf.